

ISSN 2313-8211

**ОБЛІК, ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ:
*наукові нотатки***

**ACCOUNTING, ECONOMICS,
MANAGEMENT:
*scientific notes***

**Міжнародний збірник наукових праць
International collection of scientific papers**

Випуск 3 (15)

Issue 3 (15)

Луцьк 2017
Lutsk 2017

УДК 657.338.658

JEL M 00

ББК 65.052

О 14

ОБЛІК, ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ: наукові нотатки /
Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3 (15) / відпов. ред.
І.Б. Садовська. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2017. – 285 с.

ISSN 2313-8211

Збірник наукових праць містить результати наукових досліджень з питань обліку, економіки та менеджменту, що спрямовані на перспективи розвитку економічних наук в умовах глобалізації економіки.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 20767-10567 Р від 22.05.2014 р.*

Міжнародний збірник наукових праць з 2014 року зареєстровано в Міжнародному центрі періодичних видань (ISSN International Centre. Paris, France).

Міжнародний збірник наукових праць в 2014 році включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз: Російський індекс наукового цитування (РІНЦ), Російська наукова електронна бібліотека (eLIBRARY.RU).

Редакційна колегія: головний редактор – к.е.н., професор Садовська І.Б. (Україна);
відп. редактор – к.е.н., доцент Бабіч І.І. (Україна); д.е.н., професор Аверіна О.І. (Росія);
д-р, професор Башева С.А. (Болгарія); д.е.н., професор Бессонова О.А. (Росія); д.е.н.,
доцент Вегера С.Г. (Білорусь); д.е.н., професор Голян В.А. (Україна); к.е.н., доцент
Гаврилюк О.О. (Україна); к.е.н., доцент Голячук Н.В. (Україна); д-р, професор
Димитров С.С. (Болгарія); к.е.н., доцент Жураковська І.В. (Україна); д-р
Гжегож Зайонц (Польща); к.е.н., доцент Зеленко С.В. (Україна); д-р Дорота Казмерчак-
Пец (Польща); д.юр.н., професор Конабаєв О.К. (Казахстан); Легенчук С.Ф., д.е.н.,
професор (Україна); Левицька С.О., д.е.н., професор (Україна); д.е.н., доцент
Макарова В.І. (Росія); д.е.н., професор Малік М.Й. (Україна); к.е.н., доцент
Мальцевич Н.В. (Білорусь); д.т.н., с.н.с. Мокєєв В.В. (Росія); д.е.н., доцент Морозова Н.І.
(Росія); к.е.н., доцент Московчук А.Т. (Україна); к.е.н., доцент Нагірська К.Є. (Україна);
к.е.н., доцент Нужна О.А. (Україна); к.е.н., доцент Петрова О.О. (Росія); к.е.н., доцент
Писаренко Т.М. (Україна); Правдюк Н.Л., д.е.н., професор (Україна); к.е.н., доцент
Савош Л.В. (Україна); к.е.н., доцент Семенішена Н.В. (Україна); к.е.н., доцент
Скачкова В.М. (Росія); к.е.н., доцент Сидоренко Р.В. (Україна); к.е.н., доцент Сушко Т.І.
(Білорусь); к.е.н., доцент Талах Т.А. (Україна); к.е.н., доцент Ткачук І.М. (Україна); к.е.н.,
доцент Тлущкевич Н.В. (Україна); д-р Хенрік Федевіч (Польща); к.е.н., доцент
Чудовець В.В. (Україна); к.е.н., доцент Шарінов Д.Г. (Таджикістан); к.е.н., доцент
Шестакова І.М. (Росія); д.с.н., професор Шеиукова Т.Г. (Росія).

Головний редактор:

к.е.н., професор І.Б. Садовська

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових праць. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

© ОБЛІК, ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ: наукові нотатки, 2017

UDC 657.338.658

JEL M 00

LBC 65.052

A 14

ACCOUNTING, ECONOMICS, MANAGEMENT: research notes / International Collection of Scientific Papers. Issue 3 (15) / Executive Editor is I.B. Sadovska. – Lutsk: AED of Lutsk NTU, 2017. – 285 c.

ISSN 2313-8211

Collection of scientific papers contains research results on accounting, economics and management, focused on the development of economic science in a globalized economy.

Series of the Print Media State Registration Certificate is KB 20767-1056 of 05.22.2014.

International collection of scientific papers was registered in ISSN International Centre, Paris, France in 2014.

In 2014 International collection of scientific papers was included in the international catalogues of scientific publications and bibliographic database: Russian Science Citation Index (PIHL), Russian Scientific Digital Library (eLIBRARY.RU).

Editorial Board: Editor in Chief is PhD., Professor *I.B. Sadovska* (Ukraine); Executive Editor is Ph.D., Associate Professor *I.I. Babich* (Ukraine); Dr., Professor *O.I. Averina* (Russia); Dr., Professor *Basheva S.A.* (Bulgaria); Dr., Professor *O.A. Bessonova* (Russia); PhD, Associate Professor *S.G. Vehera* (Belarus); Doctor of Economics, Professor *V.A. Holian* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *O.O. Gavryliuk* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *N.V. Holiachuk* (Ukraine); Dr., Professor *S.S. Dimitrov* (Bulgaria); Ph.D., Associate Professor *I.V. Zhurakovska* (Ukraine); Dr. *Grzegorz Zaionts* (Poland); Ph.D., Associate Professor *S.V. Zelenko* (Ukraine); Dr. *Dorota Kazmerchak-Pec* (Poland); Dr., Professor *O.K. Kopabaiev* (Kazakhstan); Dr., Professor *S.F. Lehenchuk*, (Ukraine); Dr., Professor *S.O. Levytska* (Ukraine); Dr., Associate Professor *V.I. Makarova* (Russia); Dr., Professor *M.Yi. Malik* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *N.V. Maltsevich* (Belarus); Dr., *V.V. Mokeyev* (Russia); Dr., Associate Professor *N.I. Morozova* (Russia); Ph.D., Associate Professor *A.T. Moskovchuk* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *K. Ye. Nahirska* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *O.A. Nuzhna* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *O.O. Petrova* (Russia); Ph.D., Associate Professor *T.M. Pysarenko* (Ukraine); Dr., Associate Professor *N.L. Pravdyuk* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *L.V. Savosh* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *N.V. Semenyshena* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *V.M. Sekachova* (Russia); Ph.D., Associate Professor *R.V. Sydorenko* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *T.I. Sushko* (Belarus); Ph.D., Associate Professor *T.A. Talah* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *I.M. Tkachuk* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *N.V. Tluchkevych* (Ukraine); Dr. *Henrik Fedevich* (Poland); Ph.D., Associate Professor *V.V. Chudovets* (Ukraine); Ph.D., Associate Professor *D.G. Sharipov* (Tajikistan); Ph.D., Associate Professor *I.M. Shestakova* (Russia); Dr., Professor *T.G. Sheshukova* (Russia).

Editor in Chief:

PhD., Professor *I.B. Sadovska*

The authors of scientific papers are responsible for the content and accuracy of publications. Authors' opinions may differ from the viewpoints of editorial board of the collection.

© ACCOUNTING, ECONOMICS, MANAGEMENT: research notes, 2017

Ківель Оксана, Кузик Наталія Облік факторингових операцій як інструменту управління дебіторською заборгованістю	106
Клівіденко Людмила, Хохлюк Ірина Методика оцінки фінансової стійкості підприємства	114
Лозоцька Катерина, Германчук Галина Фінансова звітність як джерело інформації для прийняття управлінських рішень	121
Макарук Дмитрій, Руденко Дарья Реновації ролі банків при розвитку Р2р-кредитування	127
Мартиненко Олеся, Ходаківська Лілія Основи складання бухгалтерського балансу в умовах реформування економіки	135
Мельниченко Ілона, Кішко Галина Види прав, які виникають у підприємств: обліковий аспект	144
Михайлов Микола Удосконалення організаційно-економічного механізму формування матеріально-технічної бази аграрних підприємств	154
Михальчишина Лариса, Гловюк Альона Методика судово-економічної експертизи операцій з виробництва продукції	163
Московчук Алла, Осіпчук Анна Аналітичний облік готової продукції та шляхи його вдосконалення на ТЗОВ «Ковельська міська друкарня»	168
Наам Марина, Снігирева Ольга Организация системы внутреннего контроля для обеспечения экономической безопасности хозяйствующего субъекта	176
Обухова Инна, Басалай Мария Развитие оффшорной деятельности в Республике Беларусь	184
Палазюк Віталій, Германчук Галина Облік виробничих запасів: вітчизняний та міжнародні підходи	193
Садовська Ірина, Дубовський Валентин Заробітна плата, як інструмент боротьби з міграцією робіт сили	199

Зв'язок з автором: zahar-s@ukr.net

УДК 340.69:657.92.002.6
JEL M41

Михальчишина Лариса
Гловюк Альона
Вінницький національний аграрний університет

МЕТОДИКА СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОПЕРАЦІЙ З ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

У статті розглянуто питання сутності судової експертизи та досліджено особливості судово-економічної експертизи операцій з виробництва продукції. Наведено основні об'єкти дослідження, особливості методики проведення судово-економічної експертизи операцій з виробництва продукції.

Ключові слова: судово-економічна експертиза, нормативно-правове регулювання, методика дослідження, виробництво продукції

МЕТОДИКА СУДЕБНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ ОПЕРАЦИЙ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПРОДУКЦИИ

В статье рассмотрены вопросы сущности судебной экспертизы и исследованы особенности судебно-экономической экспертизы операций по производству продукции. Приведены основные объекты исследования, особенности методики проведения судебно-экономической экспертизы операций по производству продукции.

Ключевые слова: судебно-экономическая экспертиза, нормативно-правовое регулирование, методика исследования, производство продукции

METHODS OF LEGAL ECONOMIC EXPERTISE OF OPERATIONS FROM PRODUCTION OF PRODUCTION

The article deals with the issues of the essence of forensic examination and investigated the features of forensic economic examination of production operations. The main research objects, especially the methods of conducting forensic economic examination of production operations are presented.

Keywords: legal economic expertise, legal regulation, method of study, production

Постановка завдання. Ведення господарської діяльності суб'єктами господарювання нечіткість і постійні зміни норм

законодавства сприяють скоєнню злочинів економічного характеру. Такі зміни повною мірою торкнулись і діючої в Україні системи економічного контролю, проявленням чого стало виникнення нових його форм. Серед зазначених форм з'явилась судово-економічна експертиза, яка на сьогодні зайняла важливе місце в системі контролю, а її результати безперечно є цінними та вагомими. Саме тому увага до судово-економічної експертизи в усіх аспектах її здійснення не зменшується. Деякі напрями судово-економічної експертизи потребують більш детальної уваги. До таких напрямів відноситься експертиза операцій з виробництва продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленню питань, пов'язаних з організацією та методикою проведення судово-економічної експертизи і зокрема окремих її об'єктів, присвячено праці таких науковців, як: Л.В. Гуцаленко, В.В. Федчишина [1], Л.Г. Михальчишина [2], Г.Г. Мумінова-Савіна [3], Ю.О. Ульяновченко [4] та інші. Однак недостатньо дослідженими залишаються проблеми формування локальних стандартів проведення судової експертизи з виробництва продукції.

Постановка задачі. Мета статті – висвітлення методики проведення експертної оцінки економістом-експертом операцій з виробництва продукції.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року, судова експертиза - це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду [5].

Відповідно до Інструкції про призначення та проведення судових експертиз від 08 жовтня 1998 року, судово-економічна експертиза поділяється на такі підвиди: бухгалтерського та податкового обліку; фінансово-господарської діяльності; фінансово-кредитних операцій [6].

Практичне здійснення судово-економічної експертизи операцій з виробництва продукції проводиться на основі локального експертного дослідження.

Локальний стандарт проведення судово-економічної експертизи операцій з виробництва продукції містить наступні складові: об'єкти судово-економічної експертизи, джерела інформації для проведення експертизи, методичні прийоми експертного дослідження, методичні

прийоми узагальнення і реалізації результатів експертизи.

Об'єктами судово-економічної експертизи під час дослідження операцій з виробництва і реалізації продукції є [3, с. 59-61]:

- дисципліна поставок за обсягами, строками, асортиментом і якістю продукції;
- витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- незавершене виробництво;
- збереження продукції під час виробництва, зберігання і транспортування;
- первинна документація;
- дані бухгалтерського обліку і звітності;
- нестача продукції, брак, приписки і розмір завданих збитків, виявлені ревізією, їх обґрунтованість, винні особи тощо.

Серед існуючих в літературі класифікацій методів судово-економічної експертизи досить багато авторів вважають, що слід виділяти загальнонаукові методи та конкретні методичні прийоми, останні, в свою чергу, складають три групи: розрахунково-аналітичні, документальні та узагальнення і реалізації результатів експертизи. Слід зазначити, що до загальнонаукових методів відносять: аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, конкретизацію тощо; серед розрахунково-аналітичних методів виділяють економічний аналіз, економічно-математичні, статистичні методи; серед документальних – інформаційне моделювання, експертизи різних видів, дослідження документів тощо, а до прийомів узагальнення та реалізації експертизи можуть відноситись: групування нестач за періодами виявлення, аналітичне групування, систематизоване викладання результатів у висновку експерта та інші [1, с.173].

Документальні прийоми судово-економічної експертизи включають такі види контролю наданих матеріалів:

- формальну й арифметичну перевірку документів;
- нормативно-правову оцінку відображених у документах господарських операцій;
- логічний контроль об'єктивної можливості виконання документально оформлених господарських операцій;
- спосіб зворотного рахунку, що ґрунтується на попередній експертній оцінці матеріальних витрат, з метою подальшого визначення (зворотним рахунком) величини

безпідставних списувань сировини та матеріалів на виробництво окремих видів продукції;

— оцінку законності й обґрунтованості господарських операцій за даними кореспондуючих рахунків бухгалтерського обліку і т. п. [3, с. 61—62].

Джерела інформації для проведення судово-економічної експертизи виробництва і реалізації продукції, робіт та послуг виділяють в розрізі нормативно-правових і фактографічних.

До нормативної інформації відносяться правові акти, що регулюють як проведення судово-економічної експертизи, так і регулюють об'єкти, що стали її предметом.

В кожному окремому випадку в залежності від галузевої належності підприємства, що є фігурантом у справі, експерт формує склад нормативних документів, які буде використано під час експертного дослідження. Наприклад, якщо досліджується сільськогосподарське підприємство, виробництво продукції якого специфічне, розглядаються наступні документи: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств від 18.05.2001 № 132, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів від 29.12.2006 р. № 1315, рекомендації щодо застосування та оформлення специфічної первинної документації (щоденник надходження сільськогосподарської продукції, реєстр документів на вибуття продукції, талон комбайнера, подорожній лист вантажного автомобіля).

Фактографічна інформація для проведення судово-економічної експертизи операцій з виробництва продукції міститься переважно в первинних документах на оприбуткування готової продукції. Важливим джерелом фактографічної інформації для експертного дослідження є реєстри аналітичного і синтетичного обліку виробництва продукції, і звітність підприємства з її надходженням, зокрема, «Звіт про рух продукції». Акти ревізій та перевірок операцій, пов'язаних з виробництвом, та інформація правоохоронних органів щодо досліджуваного питання, використовуються судово-економічною експертизою поряд з іншими джерелами фактографічної інформації з метою встановлення реального обсягу заподіяних підприємству збитків та конкретизації міри відповідальності за

вчинене правопорушення серед матеріально відповідальних і службових осіб [4, с. 5].

Використовуючи комплекс джерел нормативно-довідкової та фактографічної інформації, експерт-економіст за допомогою певних методичних прийомів експертного дослідження (розрахунково-аналітичних і документальних) здійснює процедуру судово-економічної експертизи (згідно завдань правоохоронних органів). Слід зазначити, що судово-економічна експертиза будь-якого конкретного питання з виробництва продукції починається з застосування двох найбільш загальних методичних прийомів експертного дослідження: інформаційного моделювання та нормативно-правового регулювання.

Методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів судово-економічної експертизи виробництва практично не відрізняються від інших методик узагальнення. За аналогічною схемою експерт-економіст після проведеного дослідження узагальнює його результати, відображає їх у висновку експертизи.

Складений за результатами експертного дослідження висновок підписує експерт, який проводив судово-економічну експертизу. Обов'язковим є засвідчення висновку печаткою експертної установи або підприємницької структури (аудиторської фірми), де працює експерт. Для недопущення фальсифікації окремих сторінок тексту висновку експерту-бухгалтеру необхідно підписувати кожен його сторінку та додатки до нього [4, с. 6].

Найбільш типові порушеннями в операціях виробництва та реалізації продукції: утворення необлікованих резервів (лишків) сировини та матеріалів на виробництві; випуск та реалізація необлікованої готової продукції; нестача та псування товарно-матеріальних цінностей на виробництві.

Висновки. Таким чином, основним завданням експерта-бухгалтера під час дослідження операцій, пов'язаних з виробництвом та реалізацією продукції є вибір найбільш ефективних і доцільних методів, які дозволять провести експертне дослідження найбільш повно та надати об'єктивні висновки.

Література:

1. Федчишина В.В. Методика судово-бухгалтерської експертизи: підходи до визначення / В.В. Федчишина // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Економічні науки. – 2009. – №

4(50). – С. 173.

2. Гуцаленко Л.В., Михальчишина Л.Г., Сидорчук В.М., Пентюк І.К. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011.

3. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. — К.: КНЕУ, 2004. — 268 с.

4. Ульяновченко Ю.О. Методика судово-бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції рослинництва / Ю.О. Ульяновченко, О.В. Ковальова // Теорія та практика державного управління. – 2014. – Вип. 4 (47). – С. 1-7.

5. Про судову експертизу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз, затверджена наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 р. № 53/5. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

Автори:

Михальчишина Лариса Гаврилівна, к.е.н., доцент кафедри аудиту та державного контролю Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця, Україна.

Гловюк Альона Сергіївна, студентка магістратури Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця, Україна.

Сфера наукових інтересів: облік, контроль, аудит.

Зв'язок з автором: Mykhalchyshyna.L.G@ukr.net; alionka303@gmail.com

УДК 657

JEL M41

Московчук Алла,

Осіпчук Анна

Луцький національний технічний університет

АНАЛІТИЧНИЙ ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ НА ТЗОВ «КОВЕЛЬСЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ»

У статті розглянуто ведення аналітичного обліку виготовленої та реалізованої продукції на ТЗОВ «Ковельська міська друкарня». Висвітлено особливості обліку готової продукції на поліграфічних підприємствах. Запропоновано шляхи вдосконалення аналітичного обліку готової продукції.

Ключові слова: облік, виробництво, реалізація, готова продукція.